

ЛАЗЕРНА ТЕХНОЛОГІЯ ЗНЕЗАРАЖУВАННЯ ІНКУБАЦІЙНИХ ЯЄЦЬ

Лисиченко М. Л.¹, Міленін Д. М.¹, Терещенко О. В.², Артеменко О. Б.²¹Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка,²Інститут птахівництва Національної аграрної академії наук України*В статті розглядається спосіб підвищення ефективності процесу знезараження інкубаційних яєць.*

Постановка проблеми. Гарантією отримання конкурентно спроможної продукції птахівництва, в першу чергу, є використання якісного добового молодняка птиці. Дезінфекція поверхні яйця перед закладанням в шафу є основним етапом отримання здорової та життєздатної птиці на виході із інкубатора. Тому, пошук та розробка високоефективних технологій знезараження – є актуальною проблемою.

Аналіз основних досліджень. Існує декілька способів знезараження інкубаційних яєць. Принципово вони відрізняються в залежності від типу фактора впливу на патогенну мікрофлору: хімічні, фізичні або біологічні. Так, найбільш поширений спосіб для знезараження інкубаційних яєць базується на основі пристрою для знезараження, який являє собою спеціальну герметичну камеру, де розпиляють пари формальдегіду. На 1 м³ її об'єму використовують 30 мл 40 % формаліну, 20 мл води і 20 г перманганату калію. В процесі реакції виділяється формальдегід, який знищує мікрофлору на поверхні шкаралупи яєць. Тривалість процесу дезінфекції складає 30 хв, потім вмикають витяжну вентиляцію, а залишки парів формальдегіду нейтралізують розпилюванням розчину аміаку, об'єм якого повинен бути в два рази менше об'єму формаліну. Після хімічної обробки проводять дезінфекцію за допомогою озону (O₃) при концентрації не менше 300 мг/м³ [1].

Недоліком зазначеного способу і пристрою для його реалізації є велика імовірність неповної нейтралізації хімічних речовин, що утворюють формальдегід і, як наслідок, подовження його дії протягом неконтрольованого часу не тільки в камері дегазації але і в інкубаційній шафі, що впливає на рівень виводу та якість отриманого молодняка птиці.

Відомий спосіб знезараження з використанням фізико-хімічної обробки яєць і відповідні пристрої до нього. Згідно якого, з метою підвищення виведення молодняка, подальшого росту та розвитку птиці, а також стабілізації ефекту стимуляції, перед закладкою яєць в інкубаційну шафу їх піддають одночасному впливу підігрітим повітрям при температурі 37–40°C протягом 1–5 год і додатковій обробці рентгеновським або γ -випромінюванням в межах інтервалу доз 10,5–15 рад. В цілому, процес відбувається при потужності дози іонізуючого випромінювання 1–10 рад/год, що дозволяє одночасно обробляти до 14000 яєць [2].

Недоліком такого способу є виключно значна складність пристроїв, які використовуються для його реалізації і, відповідно, велика їх вартість. Крім того, застосування установки з джерелами рентгеновського та γ -випромінювання є небезпечним відповідно екологічних і санітарних норм та зоотехнічних вимог.

Існують декілька способів знезараження, побудованих на використанні оптичного випромінювання, зокрема аналогом до запропонованого є спосіб обробки ультрафіолетовим потоком світла в бактерицидному діапазоні за рахунок використання ламп типу ДБ-30, ДБ-60, або лампами типу ДРТ. Попередньо відібрані і укладені в лоток яйця, перед закладанням в інкубаційну шафу опромінюють ультрафіолетовими променями одноразово. Випромінювачі з лампами ДРТ розміщують на відстані 0,8 м від лотка яєць та опромінюють на протязі 2 хв курячі, качок, індиків, а гусячі яйця – 3 хв [3].

Недоліком даного способу є те, що за допомогою ультрафіолетового випромінювання знешкоджується тільки мікрофлора, яка знаходиться в активній фазі життєдіяльності, а ті бактерії та мікроорганізми, які перебувають під час опромінення в стані анабіозу, як показують раніше проведені дослідження на токсинпродукції "conynebactenium diphtherial" залишаються практично не пошкодженими [4]. В подальшому, бактерії які не були знищені, потрапляють у сприятливе середовище, що має місце наприклад, в інкубаційній шафі (температура 36–39°C, вологість 80–85%), починають активно виходити із фази анабіозу і розмножуватись та забруднювати поверхню шкаралупи яйця і заражати молодняк птиці.

Крім того, дезінфекція буває різних видів: вологою, аерозольною газовою, променевою, а по способу обробки одноразовою або багаторазовою. Однак всі вони мають різного роду недоліки, так наприклад, ефективність дезінфікуючої дії хімічних препаратів залежить від фізичного стану об'єкта, що обробляється біологічних особливостей мікроорганізмів, температури і концентрації препарату та експозиції впливу, способу подачі розчину до об'єкту. З іншого боку, при застосуванні хімічних речовин аерозольним способом існує імовірність токсичного впливу і на обслуговуючий персонал, наприклад, у випадку застосування розчину йоду.

Мета досліджень. Підвищення ефективності знезараження інкубаційних яєць на основі активізації всієї мікрофлори, яка знаходиться на поверхні шкаралупи яйця.

Основні матеріали дослідження. Поставлена мета досягається завдяки застосуванню монохроматичного когерентного (лазерного) випромінювання червоного діапазону ($\lambda_{\text{вин}} = 620 - 680$ нм) в процесі дезінфекції інкубаційних яєць птиці.

Конструкція пристрою для знезараження інкубаційних яєць показана на кресленні (рис. 1). Основними частинами пристрою є транспортер 1 із стріч-

кою 2, яка має отвори 3 для укладання яєць 4 та блоку 5 із джерелами монохроматичного лазерного випромінювання, розміщених на висоті h_n обумовленої розмірами яєць:

$$h_n = 5(h_y \pm d_{mp}),$$

де d_{mp} - діаметр валу транспортера, м;

h_n - відстань між джерелом випромінювання та поверхнею яйця, м;

h_y - висота між поверхнею стрічки 2 транспортера 1 та верхньою частиною шкаралупи яйця 4, м.

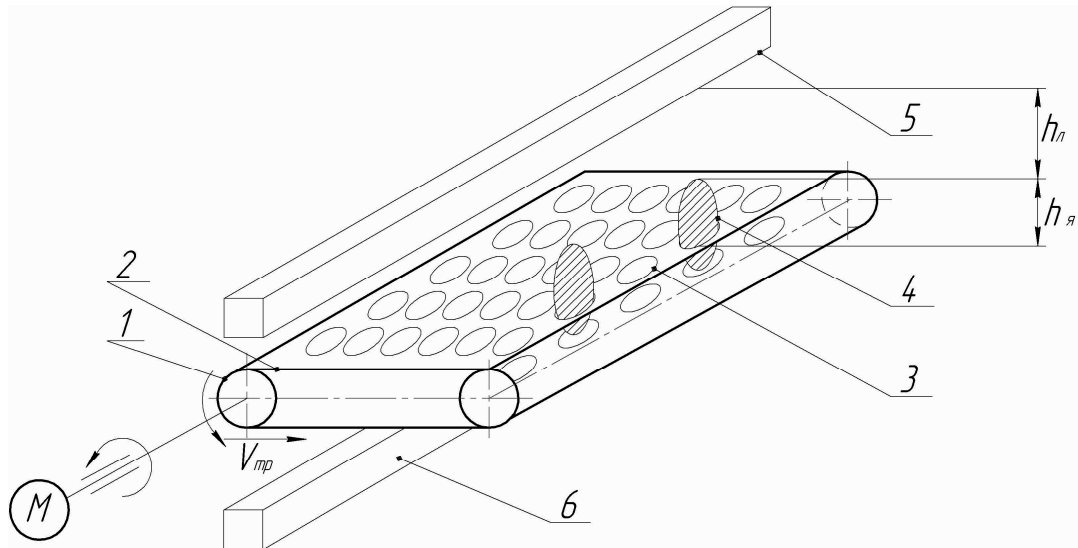

Рисунок 1 – Пристрій для лазерної обробки інкубаційних яєць у потоці

Процес обробки інкубаційних яєць із застосуванням джерел лазерним випромінювання здійснюється у наступній послідовності виконання технологічних операцій (табл. 1). Після накопичення яєць у сховищі,

де вони зберігаються при температурі $+8...+12^{\circ}\text{C}$, проводять їх сортування (операція 1) за розмірами, наявністю розтріскування шкаралупи, вапняних наростів тощо.

Таблиця 1 – Технологія знезараження інкубаційних яєць

Назва технологічної операції					
1	2	3	4	5	6
Сортування яєць	Укладання в отвори стрічки транспортера	Лазерна активізація мікрофлори на поверхні шкаралупи яєць	Укладання в металеві лотки	Хімічне знезараження	Інкубація яєць

Потім відсортовані і придатні для інкубації яйця 4 укладають в отвори 3 стрічки 2 транспортера 1 (операція 2), який рухається зі швидкістю V_{mp} .

Лазерна обробка інкубаційних яєць 4 (операція 3) необхідна для активізації всієї мікрофлори, яка знаходиться на поверхні шкаралупи. Блоки 5 та 6 із джерелами лазерного випромінювання, з метою повного опромінення поверхні яєць 4, розміщують з двох боків транспортерної стрічки 2 навпроти один одного. Для найбільш оптимального опромінення поверхні шкаралупи яєць випромінювачі розміщують на відстані h_n , яка обумовлена геометричними розмірами яйця. Після лазерної обробки поверхні шкаралупи яйця укладають в металеві лотки (операція 4) та розташовують в інкубаційній шафі, де відбувається хімічне знезараження (операція 5).

По закінченню хімічної обробки в інкубаційній шафі створюють температуру $36-39^{\circ}\text{C}$, вологість $80-85\%$ для подальшого розвитку курчат (операція

6). Проведені лабораторні випробування довели високу ефективність запропонованого способу. Для лазерної обробки поверхні яйця було застосовано спеціально розроблений пристрій, який дозволяв обертати яйце на кут 360° в променях лазерного випромінювання.

В якості джерела використовувався напівпровідниковий лазер з довжиною хвилі $0,68 \pm 0,1 \text{ нм}$, при потужності випромінювання $70 \pm 1,0 \text{ мВт}$, кут розфокусування променя для повного опромінення поверхні яйця складав 22° (рис. 3).

В залежності від режиму лазерної обробки яєць рівень забрудненості шкідливою мікрофлорою зменшується $23-28\%$. 26 травня 2011р. на базі інкубатора Інституту птахівництва НААН України, було закладено на інкубацію 150 шт яєць курей породи "Білий леггорн" із яких сформували 2 групи по 75 шт в кожній (дослідна і контрольна), при чому дослідну розбили ще на три групи (1, 1.1, 1.2). В яких параметри лазерної обробки були різними (табл. 2).

Таблиця 2 – Характеристики режимів опромінення

Група	Тривалість опромінення, хв	Потужність опромінення, мВт
група 1	1	30
група 1.1	1	75
група 1.2	3	75
група 2	0	0

Яйця опромінювали за 24 год. до закладки в шафу для дезінфекції. Подальше знезараження проводили хімічним елементом "Жавель-клейд".

При транспортуванні яєць в групі 1 пошкоджено 2 яйця. Тому, в даних табл.3 загальна кількість яєць у групі 1 менша. Вибірку молодняку розтин відходів інкубації для біохімічного аналізу проводили 16 червня 2011 р.

Рисунок 3 – Зовнішній вигляд дослідної установки

Таблиця 3 – Результати інкубації дослідної птиці партії яйця

Група	Закла-дено яєць, шт.	Незапліднені яйця		Кров'яне кільце		Завмерлі		Задох-лики		Слабі та каліки		Вивід		Виводимість, %
		шт.	%	шт.	%	шт.	%	шт.	%	гол	%	гол.	%	
група 1	28	2	7,1	2	7,1	-	0,0	-	0,0	-	0,0	24	85,7	92,3
група 1.1	30	-	0,0	-	0,0	-	0,0	2	6,7	-	0,0	28	93,3	93,3
група 1.2	15	-	0,0	1	6,7	-	0,0	-	0,0	-	0,0	14	93,3	93,3
група 2	75	2	2,7	5	6,7	2	2,7	4	5,3	4	5,3	58	77,3	79,5

Висновки. Аналіз отриманих результатів досліджень показує, що ефективність традиційного хімічного знезараження інкубаційних яєць може бути підвищена на 13,8% за рахунок попередньої активізації мікрофлори лазерним випромінюванням.

Різницю між параметрами лазерної обробки (групи 1, 1.1, 1.2) яєць в даному досліді не виявлена і потребує додаткового дослідження.

Список використаних джерел

1. Промышленное птицеводство / Под ред. В. Д. Лукьяновой – К.: Урожай, 1980. – 256 с.
2. Пат. №2120209 Российская Федерация, МПК А01К41/00. Способ обработки яиц перед закладкой в инкубатор / В. В. Пак, Д. А. Каушанский. – № 4950401/13; заявл. 28.06.1991; опубл. 20.10.1998. Бюл. № 10. – 3 с.
3. Торосян Р. Н. Применение ультрафиолетовых установок в животноводстве / Р. Н. Торосян– М.: Россельхозиздат, 1978. – С. 39.
4. Ценева Г. Я., Грабина В. А., Манина Ж. Н., Щедеркина Е., Бирюкова С. В., Лисиченко Н. Л. и др. Влияние физических факторов (лазерное и радиоволновое воздействие нетепловой интенсивности) на токсинопродукцию *corynebacterium diphtheriae*: матер. XXIII Межд. науч.-прак. конф. ["Применение лазеров в медицине и биологии"] (Николаев, 25-28 мая 2005

г.) – Николаев: НПМБК "Лазер и здоровье", 2005. – С. 96-97.

Аннотация

ЛАЗЕРНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБЕЗЗАРАЖИВАНИЯ ИНКУБАЦИОННЫХ ЯИЦ

Лисиченко Н. Л., Миленин Д. Н.,
Терещенко А. В., Артеменко А. Б.

В статье рассматривается способ повышения эффективности процесса обеззараживания инкубационных яиц.

Abstract

LASER TECHNOLOGY DISINFECTION OF HATCHING EGGS

N. Lysychenko, D. Milenin,
O. Tereschenko, O. Artemenko

The method of increase of efficiency of process of disinfecting of eggs of incubations is examined in the article.